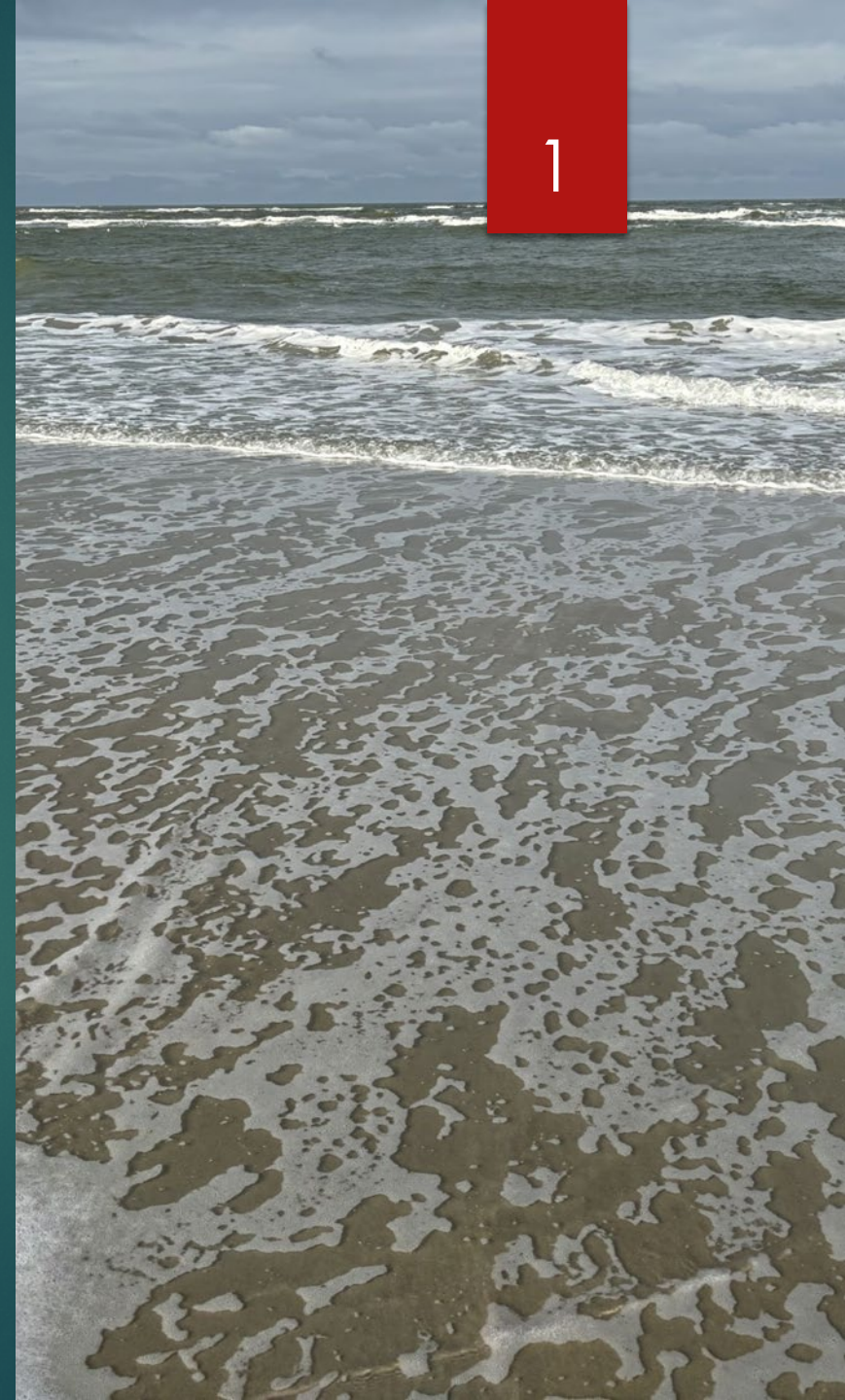

Als het getij verloopt verzet men de bakens

VISIE EN TRANSITIE DUURZAME NEDERLANDSE
KOTTERVISSERIJ **VIERDE AANZET**

OPDRACHT - UITGANGSPUNTEN

3

Opdrachtgevers:

- (1) De Nederlandse
Vissersbond
- (2) VisNed
- (3) Netviswerk
- (4) Noordelijke
Visserij Alliantie

Doel:

Een toekomstvisie en transitiepad ontwikkelen voor een **duurzame kottervisserij** in 2040

Uitgangspunten:

- (1) interviews met visserijondernemers, bestuurders en experts
- (2) deelsectoren: boomkor, borden, flyshoot, garnalen, kleine kustvisserij
(één visie, verbindend)
- (3) deskstudie
- (4) presenteren aan sector
- (5) inbrengen in NZO

VERANTWOORDING

opdracht

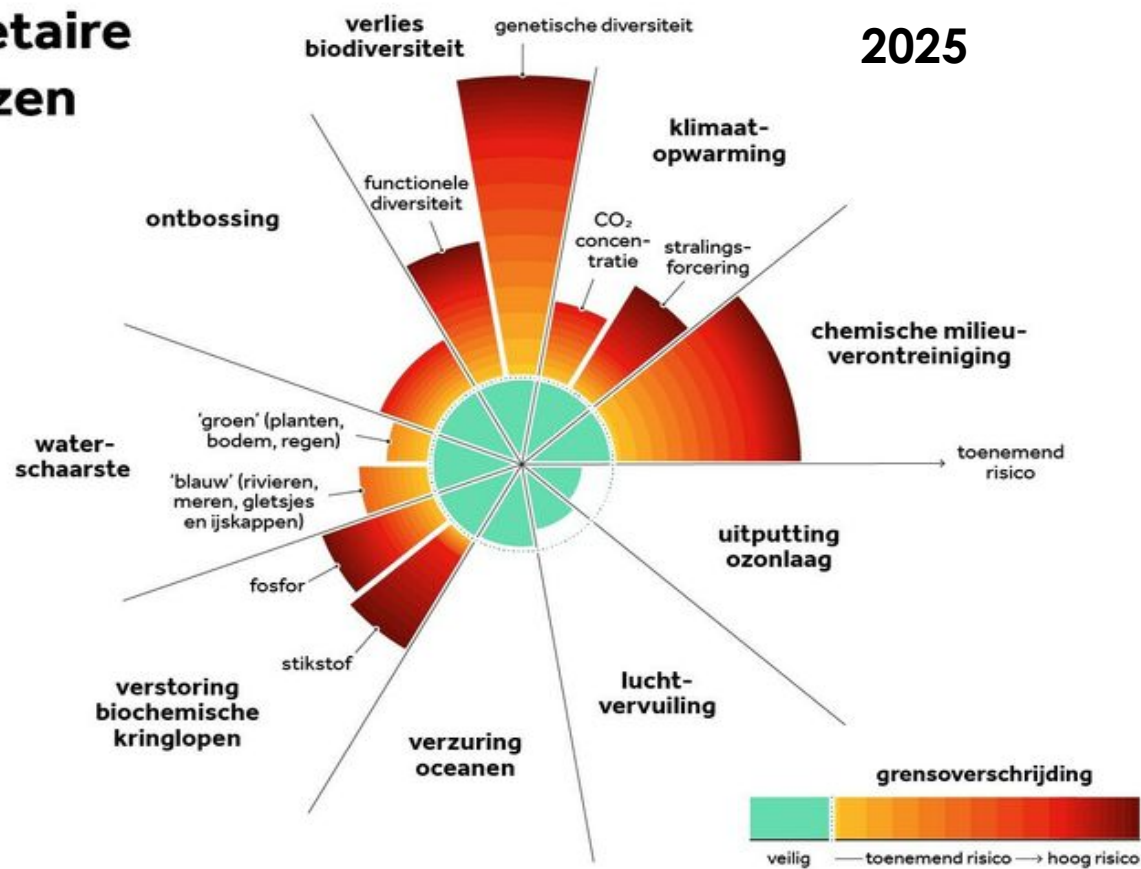
Overwegingen

- Wat is de beste besteding van de beschikbare tijd?
- Hoe om te gaan met (container-)begrippen als visie, duurzaam en transitie? En Ondernemersplan.
- Duurzaam vs. Niet houdbaar (haalbaarheid)
- Transitie vs. Verbetering en verandering (ambitie)
- Uniformiteit vs. Diversiteit (deelsectoren, # metiers)
- Hoofdlijn (richting en proces) vs. Uitwerking (detaillering)
- Expert judgement vs. Uitgebreide analyse (SWOT/GAP)
- Transparantie vs. Geslotenheid (gevoelige onderwerpen)

INLEIDING - ILLUSTRATIE

Planetaire grenzen

- Klimaat
- Milieu
- Mensen

bron: Science Advances

Video: Ctrl + click

INLEIDING - ILLUSTRATIE

12

2050

Video: Ctrl + click

De klimaatverandering en de aantasting van het milieu vormen een existentiële bedreiging voor Europa en de wereld. Ons antwoord hierop is de Europese Green Deal, die de EU omvormt tot een moderne, grondstoffenefficiënte en concurrerende economie:

- **een netto-uitstoot van broeikasgassen van nul in 2050**
- **economische groei zonder uitputting van grondstoffen**
- **geen mens of regio wordt aan zijn lot overgelaten**

Een derde van de 1,8 biljoen euro aan investeringen uit het NextGenerationEU-herstelplan en de zevenjarige EU-begroting zal worden gebruikt om de Europese Green Deal te financieren. Heel **veel geld** dus!

INLEIDING - ILLUSTRATIE

2030

Biodiversiteitsstrategie – 30% beschermde gebieden op zee (**niet gesloten voor visserij!**)

Video: Ctrl + click

Biodiversity Strategy for 2030

Circular economy action plan

Chemicals strategy for sustainability

Organic action plan

8th Environment Action Programme

Blue economy strategy

Zero pollution action plan

Waste and recycling

Sustainable batteries

'Farm to Fork' strategy

Common Fisheries Policy

INLEIDING - ILLUSTRATIE

1990 -> 2030

Video: Ctrl + click

Fit for 55: Delivering on the proposals

Een greep uit de aangenomen richtlijnen

Alternative Fuels Infrastructure Regulation (AFIR)
Status: Adopted

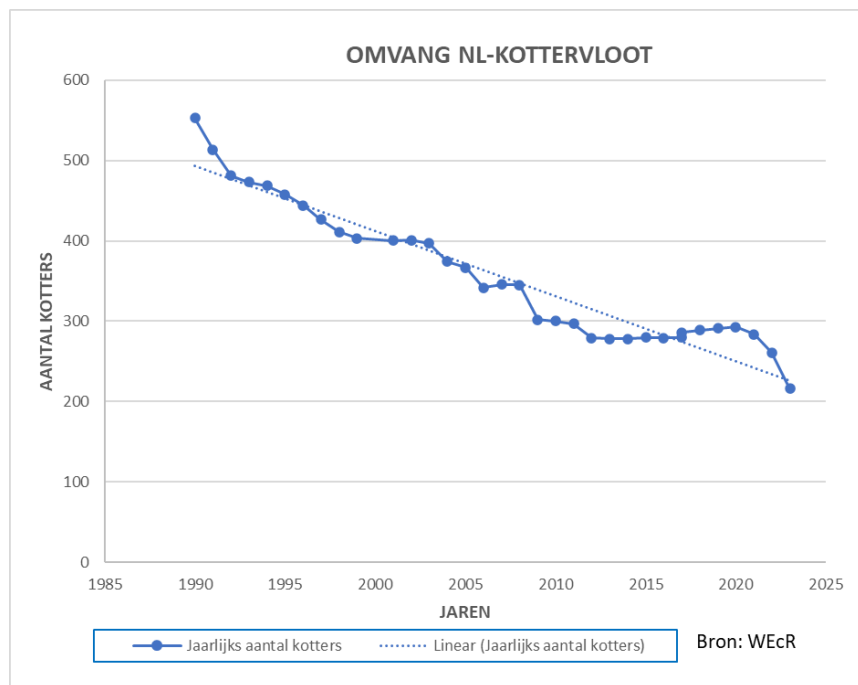
ReFuel EU Aviation Regulation
Status: Adopted

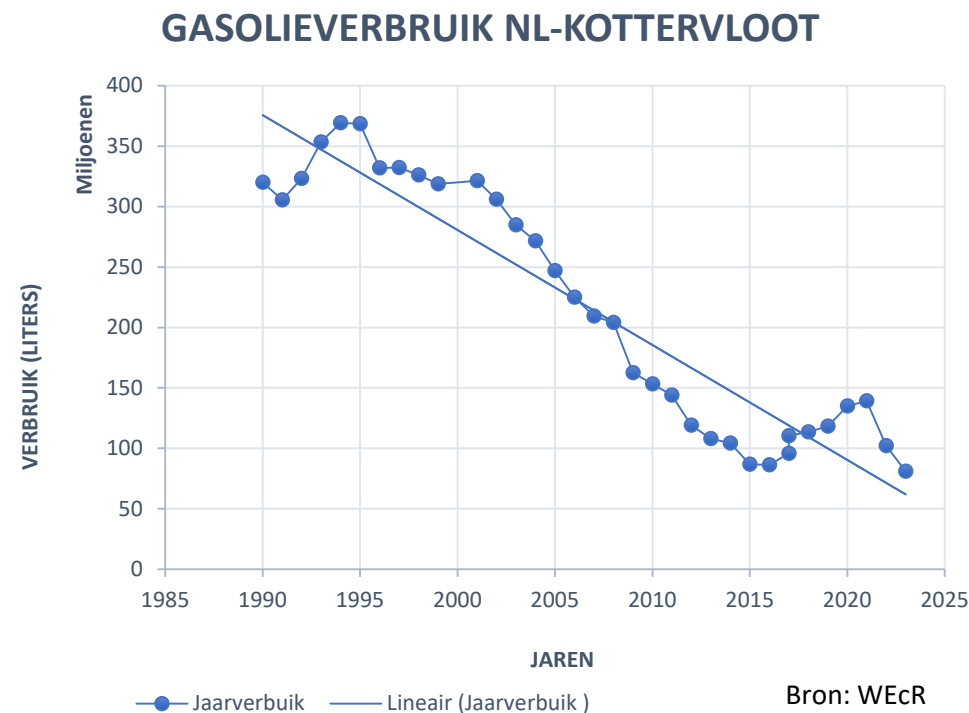
FuelEU Maritime Regulation
Status: Adopted

INLEIDING - ILLUSTRATIE

1990 -> 2030

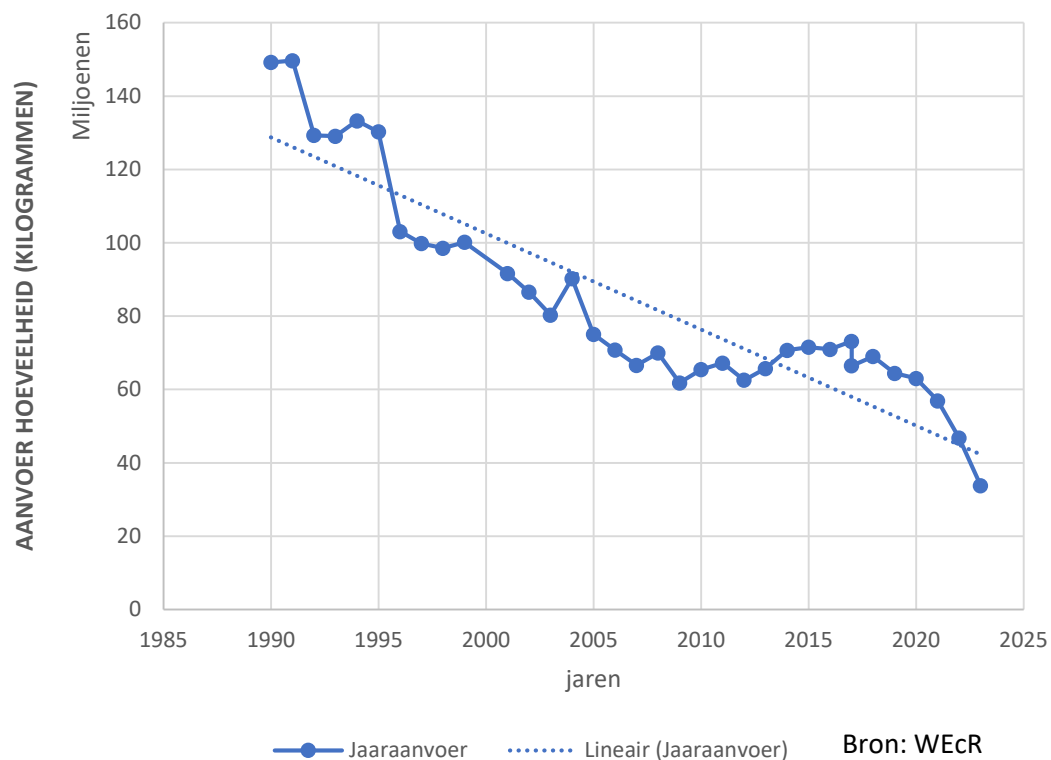
Reductie aantal NL-kotters: 61%

Reductie gasolie: 75% gehele NL-kottervloot
Reductie gasolie: gemiddeld 35%/kotter

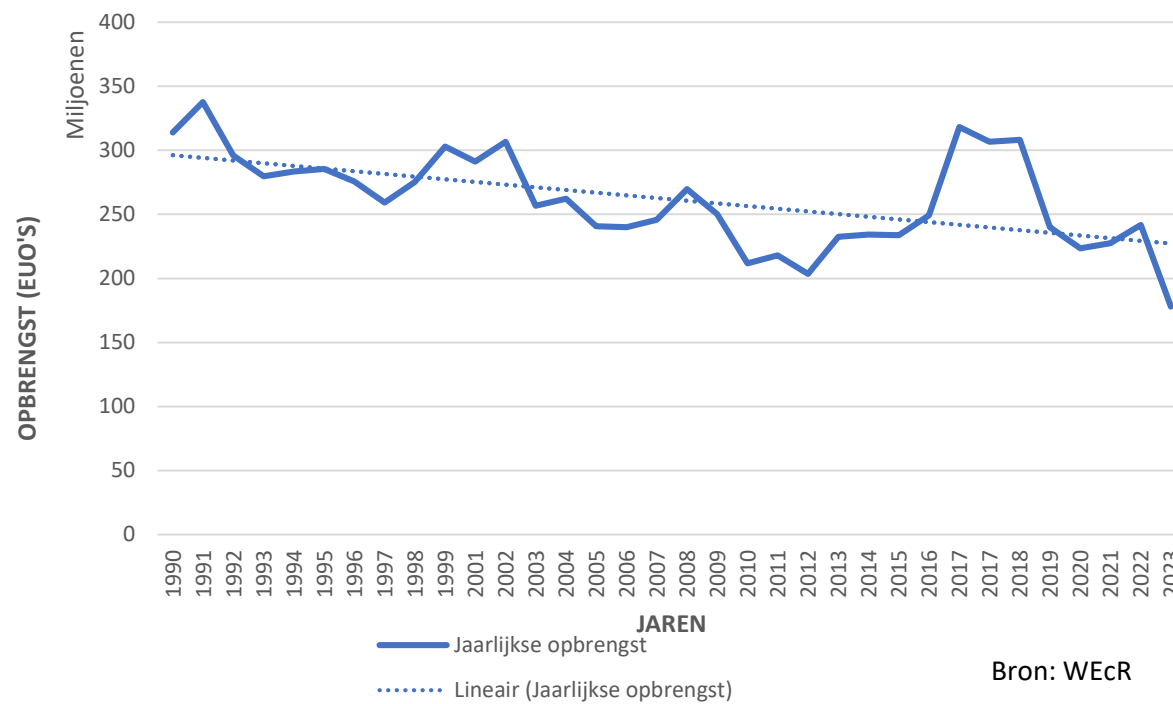
INLEIDING - ILLUSTRATIE

AANVOER NL-KOTTERVLOOT VIS EN GARNALEN

Reductie aanvoer NL-kotters: 77%

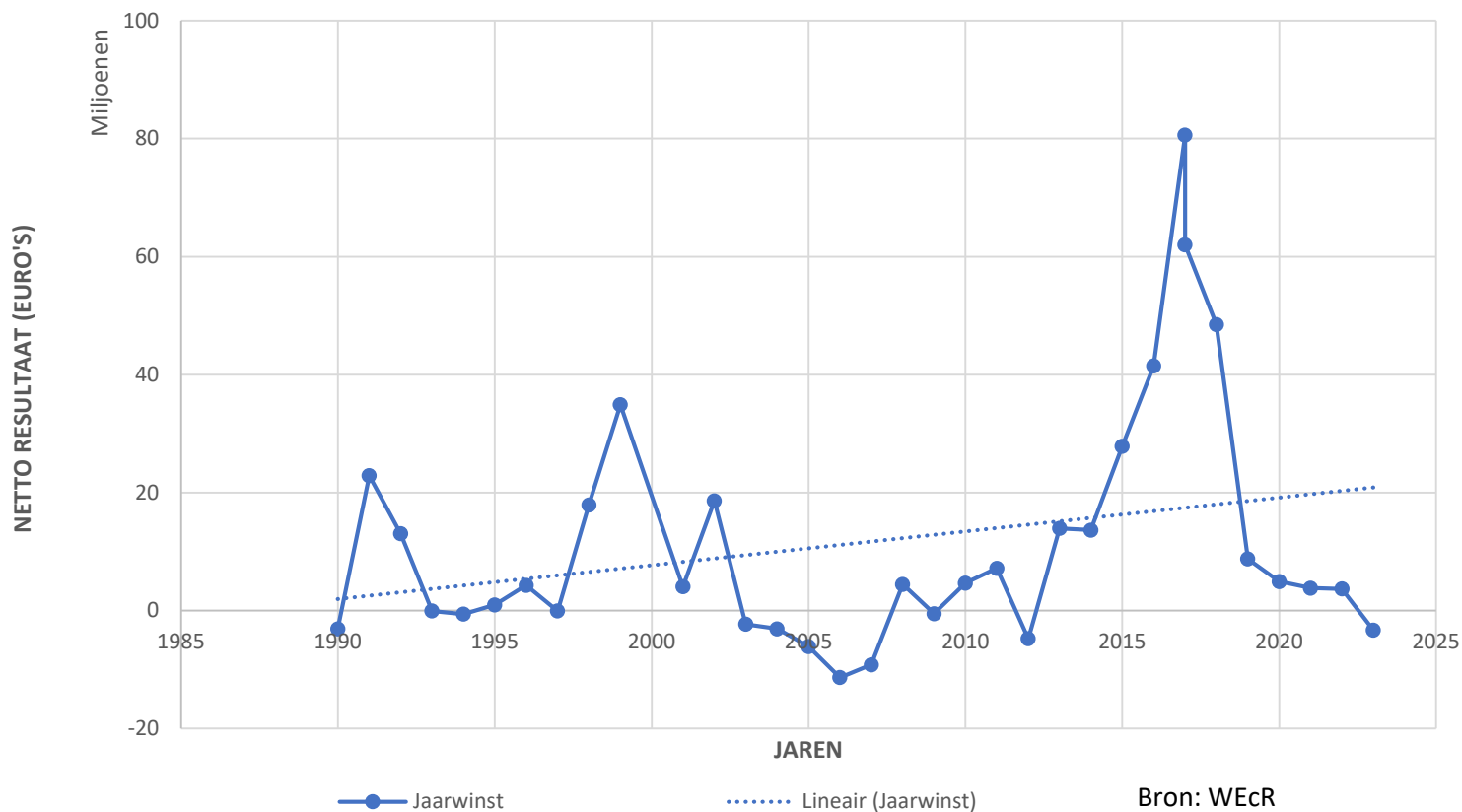
OPBRENGST NL-KOTTERVLOOT

Reductie opbrengst NL-kotters: 43%

INLEIDING - ILLUSTRATIE

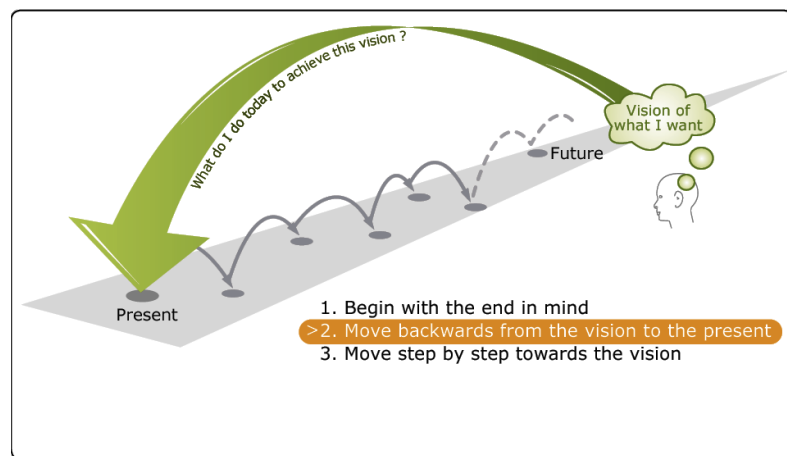
WINSTGEVENDHEID NL-KOTTERVLOOT

Piek 2015-2019 komt vooral door pulsvisserij en lagere brandstofprijzen

HET PROCES

18

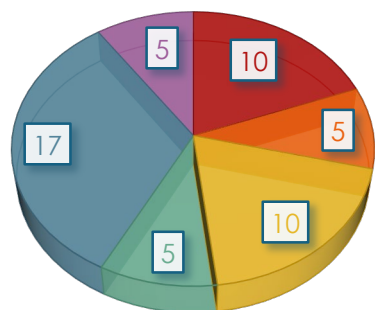
Op te leveren:

- 1. Visie**
- 2. Situatie analyse & strategie**
- 3. Transitiepad**

Transitiepad: een doordachte set van stappen en acties van verschillende actoren die in hun samenhang een beoogde verandering tweegbrengen (De Gemeeynt).

INFORMATIE VERZAMELEN - BRONNEN

INTERVIEWS 52

- Boomkorvisserij
- Flyshoot-en twinrigvisserij
- Gamalenvissersij
- Kleinschalige kustvisserij
- Expert
- Bestuurder

Eigen expertise

FORMULEREN VISIE

20

Een visie vormt de basis voor iedere strategie en daarom moet die **kort, helder, herkenbaar, tijdgebonden, verbindend en inspirerend** zijn. Het is het gewenste eindbeeld over economie, duurzaamheid en zakelijk gedrag. Het is het antwoord op de vraag: **“Wat willen we bereiken voor onszelf en anderen?”**

Een visie op de **duurzame kottervisserij** in 2040 heeft te maken met de thema's

(1) Economie; kottervisserij is een economische activiteit

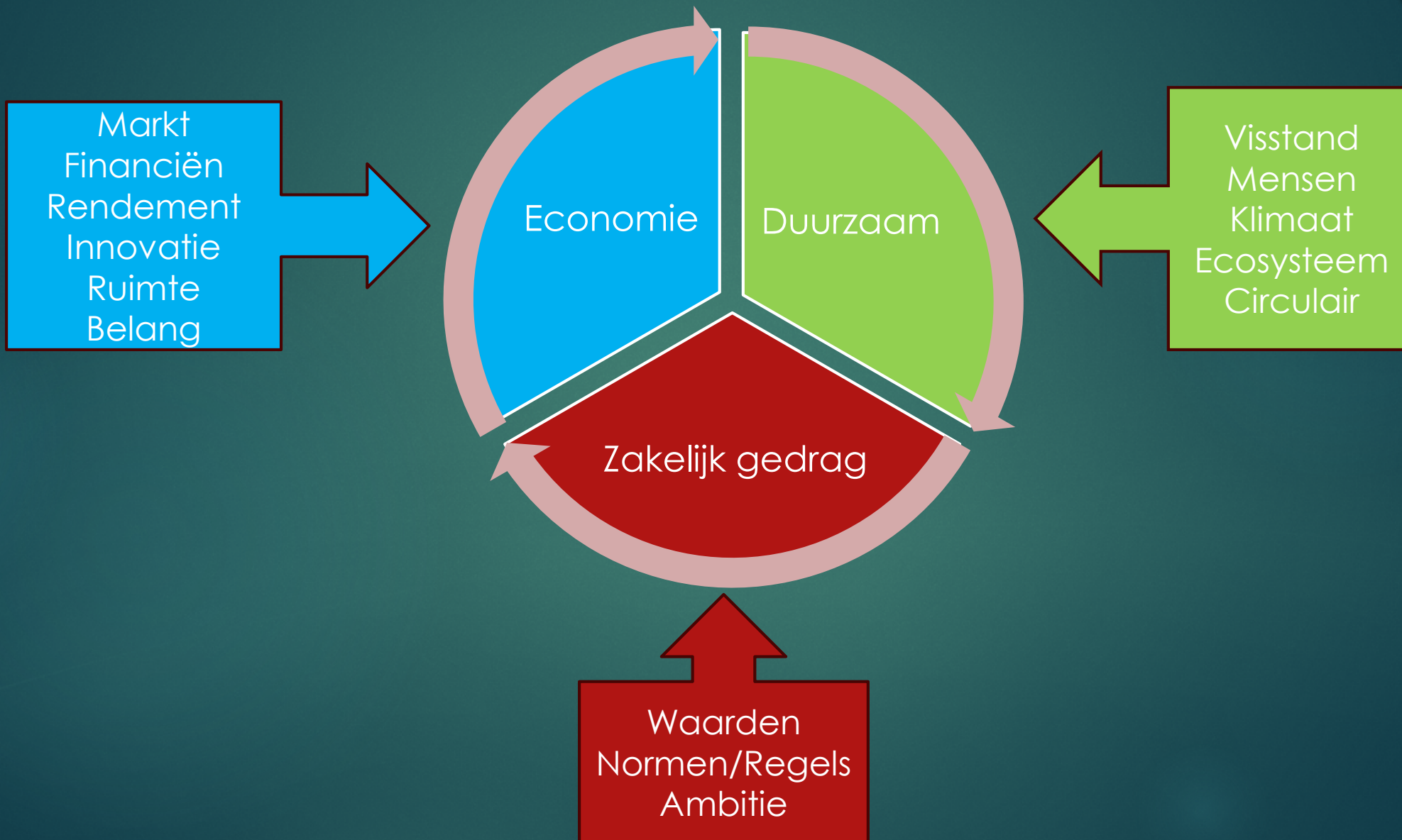
(2) Duurzaam; de grote opgave voor de toekomst, en

(3) Zakelijk gedrag; de ambities, de waarden en normen (regels) die de kottervissers willen.

De visie van de duurzame kottervisserij 2040 is zowel beschreven als uitgebeeld.

FORMULEREN VISIE - ILLUSTRATIE

21

FORMULEREN VISIE 2040

toelichting

- ▶ **Gezond voedsel** dat bijdraagt aan voedselzekerheid en past bij een gezonde levensstijl door de natuurlijk aanwezige eiwitten, goede vetten, mineralen en vitamines. In de herziening van de [EU Green Deal](#) krijgt regionale voedselzekerheid en bestaanszekerheid een belangrijke rol.
- ▶ **Economisch gezond** betekent dat er voldoende vermogen wordt opgebouwd om te kunnen investeren in mensen, middelen en innovatie. Een breed assortiment aan vis, schaal-, schelpdieren vooral in het luxe voedingssegment, waarvoor een goede prijs wordt betaald. Eerlijke verdeling van de winst in de waardeketen. Vissen met de seizoenen is een logisch gevolg van regeneratief systeem. Een positief ondernemersklimaat met spelregels die breed worden ondersteund.
- ▶ **Vissen naar draagkracht** wil zeggen met een lage impact op het marine ecosysteem zodat biodiversiteit en regeneratief vermogen behouden blijven. Vissen naar draagkracht van de visbestanden en het ecosysteem dus. Dit doen we met verschillende vistechnieken zowel actief als passief.
- ▶ **Circulair** betekent dat de gehele waardeketen gebruik maakt van hernieuwbare grondstoffen in lijn met de [EU Green Deal](#). We zijn op weg naar volledige circulariteit maar hebben al flinke stappen gezet

FORMULEREN VISIE 2040

toelichting

- ▶ **Voldoende ruimte** op zee om onze visserijactiviteiten op een duurzame en rendabele manier uit te kunnen voeren.
- ▶ **Klimaat neutraal** is een laatste stap die moet worden gezet op weg naar een economie zonder netto-emissie in 2050, de EU-norm uit de [EU Green Deal](#). Inmiddels is een groot deel (>55%) van de vloot al overgeschakeld op innovatieve technieken zonder of met een lage uitstoot van schadelijke stoffen en broeikasgassen.
- ▶ **Aantrekkelijke werkomgeving** waarin mensen veilig en met plezier samenwerken aan een waardevolle missie, voedselzekerheid, met een passende beloning en goede arbeidsomstandigheden. Wij dragen ook mede verantwoordelijkheid voor mensen die werkzaam zijn in onze waardeketen.
- ▶ **Goede samenwerking** met anderen vinden wij belangrijk om de maatschappelijke opgaven te kunnen oplossen. Wij zijn daarin coöperatief, betrouwbaar, transparant en nemen ons verantwoordelijkheid.

▶ “Wij voorzien miljoenen mensen in Europa van **gezond en duurzaam voedsel** uit zee. We **vissen naar draagkracht** van de visbestanden en het marine ecosysteem met behoud van de biodiversiteit. Onze brede assortiment aan hoogwaardige vis, schaal-, schelpdieren, zijn een regeneratieve grondstof die van nature wordt aangevuld, de natuurlijke circulariteit. Wij streven naar een **volledige circulariteit** van onze waardeketen, te beginnen aan boord van onze schepen. Wij zijn **economisch gezond** en hebben **voldoende ruimte** op zee waardoor wij in staat zijn om onze processen en technieken voortdurend te verbeteren (**innovatie**). Onze schepen zijn modern en voldoen aan de **EU-normen** op het gebied van **klimaat, milieu en zorg voor mensen**. Wij bieden een **aantrekkelijke en veilige werkomgeving** voor avontuurlijke mensen die graag in teamverband werken aan de voedselzekerheid van Europa. Wij zijn **coöperatief** in het oplossen van de maatschappelijke opgaven, zoals voor voedsel, klimaat en milieu, samen met onze partners in de waardeketen, de overheid, de wetenschap en de maatschappelijke organisaties. Wij nemen daarin onze **verantwoordelijkheid**, zeggen wat we doen (**transparant**) en doen wat we zeggen (**betrouwbaar**)”

VISIE KOTTERVISSERIJ
IN 2040 ZIJN WE EEN ECONOMISCH GEZONDE
EN DUURZAME VISSERIJSECTOR MET OOG
VOOR KLIMAAT, MILIEU EN MENSEN

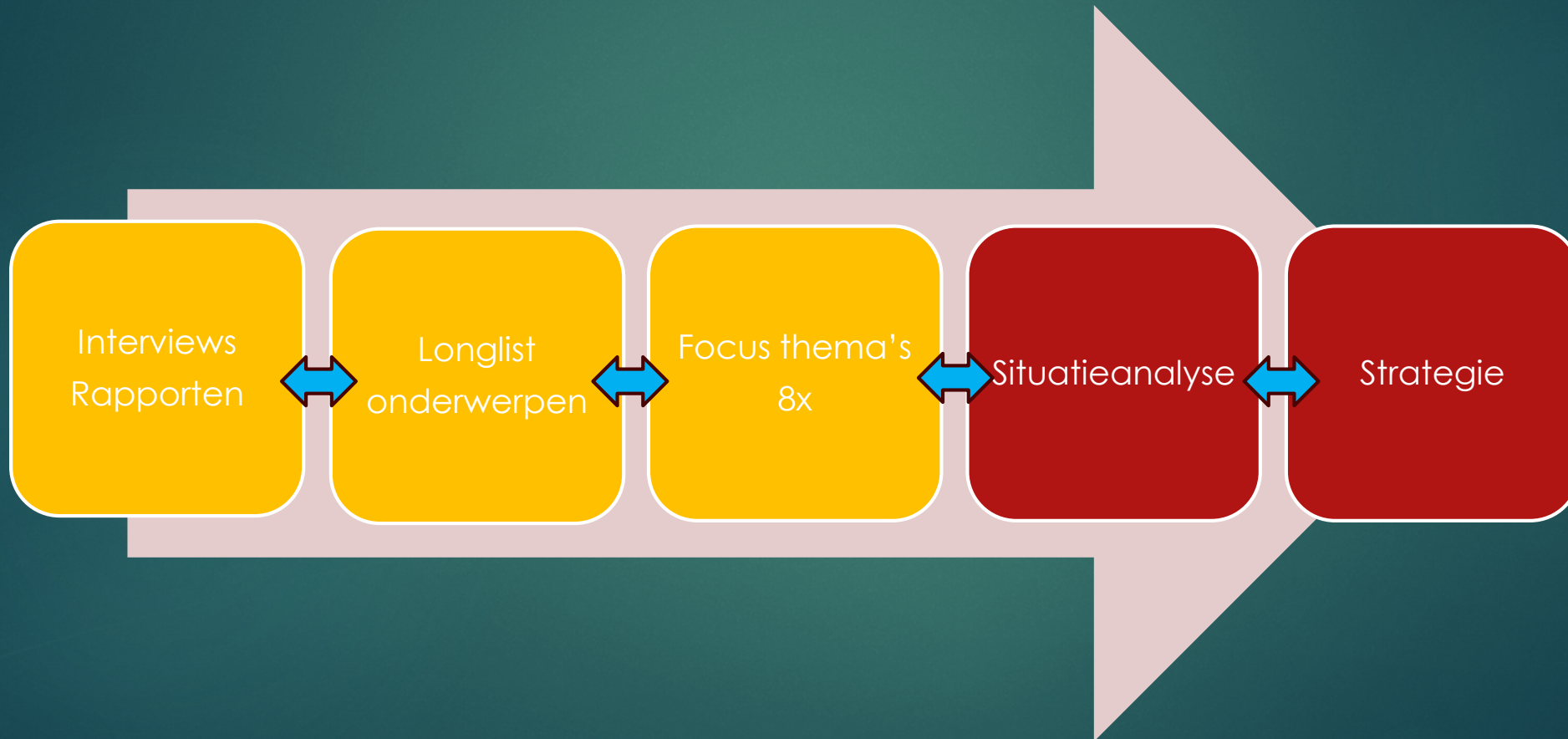

SAMEN OP DE GOEDE KOERS

- De Nederlandse Vissersbond
- VisNed
- NetViswerk
- Noordelijke Visserij Alliantie

STRATEGIE PROCES

26

FOCUS THEMA'S

toelichting

- ▶ **(1) Ruimte** (economie)
- ▶ **(2) Rendement, Markt, Belang** (economie)
- ▶ **(3) Brandstof** (klimaat)
- ▶ **(4) Bodem impact** (ecosysteem)
- ▶ **(5) Bijvangst** (visstand)
- ▶ **(6) Circulariteit** (keten)
- ▶ **(7) Bemanning** (mensen)
- ▶ **(8) Regels** (zakelijk gedrag)

SITUATIEANALYSE - FOCUS THEMA'S

28

THEMA	BOOMKOR	BORDEN	FLYSHOOT	GARNALEN	KLEINSCH	TOELICHTING
Ruimte (economie)						ROOD= ongunstig, handelen vereist op korte termijn (1-5 jaar)
Rendement/Markt/ Belang (economie)						GEEL= aandachtspunt, handelen vereist op middellange termijn (5-10 jaar)
Brandstof (klimaat)						GROEN= gunstig, handelen op lange termijn (> 10 jaar)
Bodemimpact (ecosysteem)						BLAUW= gunstig, geen handelen vereist, verbeteren is altijd goed
Bijvangst (visstand)						
Circulariteit (keten)						
Bemanning (mensen)						
Regels (zakelijk gedrag)						

SITUATIEANALYSE - BOOMKOR/BORDEN

29

THEMA	SITUATIE (waar staan we nu?)	
Ruimte (economie)	Verlies visgebied o.a. windparken, natuur en verboden gebieden	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Langjarig laag of negatief rendement met weinig ruimte voor investeringen door hoge (gasolie) kosten ondanks hoge waarde. Verlies van markt door beperkte aanvoer (schol). Kritische omvang bereikt waardoor faciliteiten wegvallen.	
Brandstof (klimaat)	Gasolieverbruik/kotter is al sterk gereduceerd (-35%) sinds 1990, nog 20% reductie nodig vóór 2030 (EU-norm -55%)	
Bodemimpact (ecosysteem)	Vloot is sterk (-61%) gereduceerd sinds 1990. Impact op ecosysteem is daardoor beperkt. Aandacht voor laag dynamische gebieden.	
Bijvangst (visstand)	Bijvangst van ondermaatse (discards) is onderdeel van het vangstadvies en vormt daardoor geen bedreiging voor de visstand. Wel onwenselijk vanwege extra arbeid, energie en negatief imago.	
Circulariteit (keten)	Grondstof (vis) = circulair (regeneratief), andere materialen 'minder'	
Bemannig (mensen)	Groot tekort gekwalificeerde bemanning, instroom op dieptepunt	
Regels (zakelijk gedrag)	Veelregels onwerkbaar o.a. Aanlandplicht, grote TAC fluctuaties	

STRATEGIE - BOOMKOR/BORDEN

30

THEMA	STRATEGIE (wat gaan we doen?)	
Ruimte (economie)	Ruimte bestendigen in fysieke en ecologische dimensie. Nieuwe gebieden ontwikkelen o.a. vissen in windparken en natuurgebieden met lage impact vistechnieken	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Marktgericht vissen, optimale benutting vangstrechten (quota) en lagere kosten (brandstof) door nieuwe schepen te bouwen en terugkeer Pulsvisserij -> rendement verhogen en markt ontwikkelen	
Brandstof (klimaat)	Gasolieverbruik verminderen, zoeken naar alternatieven om in 2050 klimaatneutraal (0-netto emissie) te bereiken (Europese Green Deal)	
Bodemimpact (ecosysteem)	Lichter vissen, lage impact vistechnieken ontwikkelen en inzetten in laag dynamische gebieden	
Bijvangst (visstand)	Lage impact vistechnieken ontwikkelen en inzetten voor hoge overleving en om hoeveelheid bijvangst te verminderen (o.a. FloMo)	
Circulariteit (keten)	Aanpak gehele waardeketen nodig om in 2050 100% circulair te zijn	
Bemannings (mensen)	Samenwerken met onderwijs, ontwikkelpaden beschrijven (Groenpact) en optimaliseren van sociale pakket bemanningen	
Regels (zakelijk gedrag)	Fundamentele discussie over doelmatigheid nodig en haalbare alternatieven voor de Aanlandplicht en TAC-fluctuaties	

SITUATIEANALYSE - FLYSHOOT

31

THEMA	SITUATIE (waar staan we nu?)	
Ruimte (economie)	Verlies visgebied o.a. windparken, natuur en verboden visgebieden	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Langjarig positief rendement met ruimte voor investeringen door lage (brandstof) kosten en hoge waarde.	
Brandstof (klimaat)	Relatief nieuwe schepen met een laag gasolieverbruik.	
Bodemimpact (ecosysteem)	Capaciteit is begrenst (wetgeving/convenant). Impact op ecosysteem is daardoor beperkt. Aandacht voor laag dynamische gebieden.	
Bijvangst (visstand)	Ongewenste bijvangst van bepaalde soorten.	
Circulariteit (keten)	Grondstof (vis) = circulair (regeneratief), andere materialen 'minder'	
Bemanning (mensen)	Groot tekort gekwalificeerde bemanning, instroom op dieptepunt	
Regels (zakelijk gedrag)	Veelregels onwerkbaar o.a. Aanlandplicht, grote TAC fluctuaties	

STRATEGIE - FLYSHOOT

32

THEMA	STRATEGIE (wat gaan we doen?)	
Ruimte (economie)	Ruimte bestendigen in fysieke en ecologische dimensie. Ontwikkelen visserij in windparken, natuurgebieden en de Scholbox.	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Inzet op behoud van markt en rendement	
Brandstof (klimaat)	Zoeken naar alternatieven om in 2050 klimaat neutraal (0-netto emissie) te bereiken (Europese Green Deal), o.a. groene methanol	
Bodemimpact (ecosysteem)	Innoveren van vistechniek om bodem impact te verlagen, vooral in laag dynamische gebieden	
Bijvangst (visstand)	Omvang en overleving bijvangst onderzoeken en op basis daarvan impact proberen te verlagen, o.a. panelen in de staart	
Circulariteit (keten)	Aanpak gehele waardeketen nodig om in 2050 100% circulair te zijn	
Bemanning (mensen)	Samenwerken met onderwijs, ontwikkelpaden beschrijven (Groenpact) en optimaliseren van sociale pakket bemanningen	
Regels (zakelijk gedrag)	Fundamentele discussie over doelmatigheid nodig, eventueel alternatief: maximum aantal zeedagen i.p.v quota, ring om flyshoot EU-breed om verdringing tegen te gaan	

SITUATIEANALYSE - GARNALEN

33

THEMA	SITUATIE (waar staan we nu?)	
Ruimte (economie)	Verlies visgebied vooral door natuurgebieden (stikstof, bodem) en vervuiling (PFAS)	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Jaarlijks wisselend rendement met ruimte voor investeringen door lage (brandstof-)kosten en hoge waarde. Sterk afhankelijk van twee grote afnemers (Oligopolie). Grote diversiteit in schepen, gemengde en 100% garnalenvisserijbedrijven.	
Brandstof (klimaat)	Grote diversiteit aan schepen met gemiddeld laag gasolieverbruik.	
Bodemimpact (ecosysteem)	Capaciteit is begrenst (wetgeving/MSC). Impact op ecosysteem is daardoor beperkt. Aandacht voor laag dynamische gebieden.	
Bijvangst (visstand)	Ongewenste bijvangst van (ondermaatse) garnalen en platvis. Hoge overleving door verwerking aan boord.	
Circulariteit (keten)	Grondstof (garnaal) = circulair (regeneratief), andere materialen 'minder'	
Bemannig (mensen)	Groot tekort gekwalificeerde bemanning, instroom op dieptepunt	
Regels (zakelijk gedrag)	Milieuregels (stikstof) niet werkbaar. Urenbeperking MSC financieel niet haalbaar. Verschillende starttijden visweek.	

STRATEGIE - GARNALEN

34

THEMA	STRATEGIE (wat gaan we doen?)	
Ruimte (economie)	Ruimte bestendigen in fysieke en ecologische dimensie. In natuurgebieden kunnen blijven vissen met lage impact vistechnieken. Saneren om ruimte te maken voor blijvers.	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Inzet op behoud van markt en rendement. Onderzoeken of een afzetcoöperatie voor garnalen zinvol is.	
Brandstof (klimaat)	Zoeken naar alternatieven om in 2050 klimaat neutraal (0-netto emissie) te bereiken (Europese Green Deal), o.a. elektrische voortstuwing (accu's)	
Bodemimpact (ecosysteem)	Innoveren van vistechniek om bodem impact te verlagen vooral in laag dynamische gebieden, o.a. rechte klossen	
Bijvangst (visstand)	Blijven zoeken (innoveren) naar vistechnieken om bijvangst te verminderen en de overleving ervan te verhogen	
Circulariteit (keten)	Aanpak gehele waardeketen nodig om in 2050 100% circulair te zijn	
Bemanning (mensen)	Samenwerken met onderwijs, ontwikkelpaden beschrijven (Groenpact) en optimaliseren van sociale pakket bemanningen	
Regels (zakelijk gedrag)	Fundamentele discussie over doelmatigheid regels	

SITUATIEANALYSE – KLEINSCHALIG (ZOUT)

35

THEMA	SITUATIE (waar staan we nu?)	
Ruimte (economie)	Verlies visgebied o.a. door natuurgebieden, vervuiling (PFAS), zandsuppletie en baggerstortingen	Yellow
Rendement/Markt/Belang (economie)	Langjarig laag of negatief rendement met weinig ruimte voor investeringen, beperkte vangstrechten en marginale vangsten, ondanks relatief lage (brandstof-)kosten. Sterk afhankelijk van enkele doelsoorten. Grote diversiteit in vistechnieken en schepen.	Red
Brandstof (klimaat)	Grote diversiteit aan schepen met gemiddeld zeer laag gasolieverbruik.	Green
Bodemimpact (ecosysteem)	Passieve vistechnieken hebben een verwaarloosbare bodemimpact. Kleinschalige sleepnetten hebben een lage bodemimpact.	Blue
Bijvangst (visstand)	Ongewenste bijvangst is beperkt en heeft lage impact op visstand. Doelsoorten harder en zeebaars staan er niet goed voor.	Yellow
Circulariteit (keten)	Grondstof (garnaal) = circulair (regeneratief), andere materialen 'minder'	Yellow
Bemannings (mensen)	Groot tekort gekwalificeerde bemanning, instroom op dieptepunt	Red
Regels (zakelijk gedrag)	Veelregels onwerkbaar o.a. zeebaars vangstrechten	Red

STRATEGIE – KLEINSCHALIG (ZOUT)

36

THEMA	STRATEGIE (wat gaan we doen?)	
Ruimte (economie)	Ruimte bestendigen in fysieke en ecologische dimensie. In natuurgebieden kunnen blijven vissen met lage impact vistechnieken. Vissen in windparken mogelijk maken (kapitaal).	
Rendement/Markt/Belang (economie)	Marktgericht en coöperatief vissen, in combinatie met natuurbeheer, optimale benutting vangstrechten, streekkeurmerken ontwikkelen -> rendement verhogen en markt ontwikkelen	
Brandstof (klimaat)	Ondanks lage impact blijven zoeken naar alternatieven om in 2050 klimaat neutraal (0-netto emissie) te bereiken (Europese Green Deal), bv elektrisch (accu's).	
Bodemimpact (ecosysteem)	Geen actie vereist voor passieve vistuigen. Voor kleinschalige sleepnetten blijven zoeken (innoveren) om impact te verlagen	
Bijvangst (visstand)	Blijven zoeken (innoveren) naar het verminderen van de bijvangst en het verhogen van de overleving ervan. Bijvangst zeebaars sleepnetvisserij onderzoeken als mogelijke oorzaak visstand.	
Circulariteit (keten)	Aanpak gehele waardeketen nodig om in 2050 100% circulair te zijn o.a. lokaal produceren en consumeren	
Bemanning (mensen)	Samenwerken met onderwijs, leerwerkplaatsen, ontwikkelpaden beschrijven (Groenpact), optimaliseren sociale pakket bemanningen	
Regels (zakelijk gedrag)	Fundamentele discussie over doelmatigheid nodig, subsidiedrempels verlagen	

KANSEN

toelichting

- ▶ **(1) Lage impact vistechnieken**
- ▶ **(2) Lage impact schepen**
- ▶ **(3) Marktgericht coöperatief vissen**
- ▶ **(4) Ruimte voor de visserij**
- ▶ **(5) Perspectief voor de bemanning**
- ▶ **(6) Voedselzekerheid**
- ▶ **(7) Realtime visserijdata en beheer**
- ▶ **(8) Circulariteit in de waardeketen**
- ▶ **(9) Review beleid en regels**

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

1. LAGE IMPACT VISTECHNIEKEN (INNOVATIE)

- **Doel:** het minimaliseren van de impact op het ecosysteem (bodem en bijvangst) en het klimaat (voldoen aan de EU-emissie norm), het verbeteren van rendement
- **Thema's:** Rendement, Brandstof, Bodemimpact, Bijvangst, Bemanning
- **Technieken:** o.a. Pulskor en FloMo.
- **Gedreven door:** o.a. kottervissers, kotterorganisaties, wetenschappers, overheid, nettenmakers
- **Andere stakeholders:** o.a. betrekken van collega kotterorganisaties en vissers in Nederland en andere landen, investeerders, ngo's
- **Acties:** Stimuleren innovatie o.a. samen met Visserij Innovatie Netwerk (RVO). Een gedegen stakeholderanalyse uitvoeren en vervolgens belanghebbenden doorlopend betrekken. Transparant werken en hierover communiceren zodat eventuele knelpunten tijdig kunnen worden besproken en opgelost.
- **Termijn:** start 1-5 jaar (Programma 1), vervolg 5-10 jaar (Programma 2)
- **Middelen:** in eerste instantie worden projecten uitgevoerd met subsidie uit EU-fondsen. Inzet eigen arbeid voor de kotterorganisaties.
- **Risico's:** weerstand van anderen, verlies rendement

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

2. LAGE IMPACT SCHEPEN (INNOVATIE)

- **Doel:** verminderen gasolie en netto emissie, verhogen rendement, nieuwe vistechnieken, nieuwe diensten
- **Thema's:** Rendement, Brandstof, Belang, Bemanning
- **Technieken:** nieuwe kleinere en energiezuinige schepen die (modulair) meerdere vistechnieken kunnen uitvoeren en ook ingezet kunnen worden voor nieuwe vormen van dienstverlening. Bij het ontwerp en de bouw wordt rekening gehouden met nieuwe energiedragers (emissiearm-> emissieloos). Bestaande schepen emissiearm maken door het afvangen van broeikasgassen behoort wellicht ook tot opties.
- **Gedreven door:** kottervissers, kottersorganisaties, wetenschappers, scheepsbouwers, coöperaties en overheid
- **Andere stakeholders:** o.a. investeerders,
- **Acties:** onderzoeken van wensen en mogelijkheden, financiering organiseren, flexibel inspelen op nieuwe ontwikkelingen, neem deel o.a. aan [werkgroepen voor alternatieve brandstoffen en technieken](#)
- **Termijn:** starten 1-5 jaar (Programma 1), vervolg 5-10 jaar (Programma 2)
- **Middelen:** ca. € 1.200 mln. nodig om 150 nieuwe schepen van € 8 mln ieder te bouwen plus ca. € 150 mln. om 150 bestaande schepen netto 0-emissie te maken. Een bron van financiering zou subsidie uit het EU Greendeal fonds kunnen zijn.
- **Risico's:** financiering, nieuwe diensten geeft nieuwe risico's

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

3. MARKTGERICHT COÖPERATIEF VISSSEN

- **Doel:** stabiele aanvoer en afzet en daardoor hoger rendement
- **Thema's:** Ruimte, Rendement, Bemanning, Belang
- **Technieken:** op basis van een productie- en afzetplan (PAP) kunnen afspraken worden gemaakt over de inzet van schepen in tijd en ruimte voor een stabiele aanvoer waardoor betere afzetvoorwaarden en een hoger rendement kunnen worden gerealiseerd. Duurzame vis, schaal- en schelpdieren moeten een hogere waardering krijgen dan niet-duurzame.
- **Gedreven door:** Producentenorganisaties
- **Stakeholders:** o.a. handel en verwerking (Visfederatie), overheid (RVO, LVVN).
- **Acties:** onderzoeken of een verregaande sturing op de inzet van schepen wenselijk is en of daarvoor commitment is, vervolgens gaan uitvoeren. Onderzoeken hoe duurzaam wordt beoordeeld ten opzichte van niet duurzaam en daar ketenafspraken over maken.
- **Termijn:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Middelen:** PO-middelen eigen arbeid, eventueel aangevuld met subsidie, ca. € 15.000,- voor het ontwikkelen van een PAP nieuwe stijl.
- **Risico's:** leden die de PO verlaten uit onvrede, overheid moet instemmen, freeriders in binnen- en buitenland

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

4. RUIMTE VOOR DE VISSERIJ

- **Doel:** voldoende gebruiksruijnte voor de visserij bestendigen en uitbreiden zodat vangstrechten optimaal kunnen worden benut
- **Thema's:** Ruimte, Rendement, Belang
- **Technieken:** overleg met de overheid en andere gebruikers op de Noordzee om win-win oplossingen te realiseren. Het mandaat ligt niet bij Natuur, Energie of Voedsel, maar bij alle drie samen en in gelijke verhouding. Let op: na 2030 ligt de strategische agenda voor ruimtegebruik op de Noordzee nog niet vast.
- **Gedreven door:** kottororganisaties en de overheid
- **Stakeholders:** o.a. partners van het NZO
- **Acties:** blijven deelnemen aan het Noordzee Overleg (NZO) en werkgroepen. Vanuit de visserij voldoende input leveren op basis van de eigen visie en het gekozen transitiepad. Ook in Europees verband de Nederlandse overheid proactief steunen in dit proces.
- **Termijn:** starten 1-5 jaar (Programma 1), vervolg 5-10 jaar (Programma 2)
- **Middelen:** PO-middelen eigen arbeid.
- **Risico's:** het niet kunnen vinden van win-win oplossingen en daardoor benadeling van partijen

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

5. PERSPECTIEF VOOR BEMANNING

- **Doel:** perspectief voor bemanning ontwikkelen zodat dit een aanzuigende werking heeft op instroom (scholen) van nieuwe en behoud van bestaande bemanningen voor de visserij
- **Thema's:** Bemanning
- **Technieken:** Onderwijs vernieuwing ondersteunen en aan bijdragen. Intensiveren van de samenwerking met het visserijonderwijs en overheid.
- **Gedreven door:** kotterorganisaties en het maritieme onderwijs
- **Stakeholders:** o.a. overheden (Rijk, provincie, gemeente), middelbare scholen
- **Acties:** Via de Sectorraad Visserij inbreng leveren aan het de Vernieuwingsimpuls Visserij Onderwijs (VIVO), het initiatief van het Bestuurlijk Platform Visserij (BPV). Ontwikkelpaden via het Groenfonds ontwikkelen. Optimaliseren van het sociaal pakket voor bemanningen via de Sectorraad Visserij.
- **Termijn:** starten 1-5 jaar (Programma 1), vervolg 5-10 jaar (Programma 2)
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kotterorganisaties, eventueel subsidie voor projecten o.a. Ontwikkelpaden
- **Risico's:** beperkte capaciteit van de kotterorganisaties

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

6. VOEDSELZEKERHEID

- **Doel:** het belang van de kottervisserij voor de maatschappij onder de aandacht brengen
- **Thema's:** Ruimte, Rendement, Belang
- **Technieken:** Voedselzekerheid is een belangrijk EU-speerpunt en de kottervisserij levert een bijdrage aan de totale behoefte van voedsel uit zee en ook nog van dichtbij. Onder een gezamenlijke vlag presenteren als Dutch Seafood Industry om het belang, groot en klein, beter te presenteren aan de buitenwereld. De kottervisserij is te beperkt in omvang om dat zelfstandig te kunnen doen.
- **Gedreven door:** kotterorganisaties en de vishandel en –verwerking (Visfederatie)
- **Stakeholders:** o.a. overheden (EU, Rijk, provincie, gemeente), consumentenorganisaties, retailers
- **Acties:** onderzoeken van een gezamenlijke aanpak (CVO en Visfederatie) om als één partij naar buiten treden (project)
- **Termijn:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kotterorganisaties, heffing door vissers
- **Risico's:** beperkte capaciteit van de kotterorganisaties

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

7. REALTIME VISSERIJDATA EN BEHEER

- **Doel:** betere visserijdata, betere vangstadvisen, beter benutting vangstmogelijkheden
- **Thema's:** Rendement, Regels
- **Technieken:** in eigen beheer, realtime and digitaal verzamelen van visserijdata om die te gebruiken als input voor betere vangstadvisen van ICES (1) maar ook om de visserij zelf tussentijds te kunnen bijsturen (2) wanneer uit de realtime data blijkt dat grenzen worden benaderd voordat deze worden overschreden. Hiermee kunnen extreme TAC-fluctuaties worden voorkomen.
- **Gedreven door:** vissers, kotterorganisaties en wetenschappers
- **Stakeholders:** o.a. overheden (EU, Rijk), ICES, andere lidstaten, ngo's
- **Acties:** monitoren en steungeven van verschillende initiatieven (projecten)
- **Termijn:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kotterorganisaties, subsidie EMFAF
- **Risico's:** beperkte capaciteit van de kotterorganisaties, weerstand vanuit de overheden, mogelijk ook wetenschap
-

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

8. CIRCULARITEIT IN DE WAARDEKETEN

- **Doel:** verminderen van de impact van de economie op het milieu door hergebruik van materialen en voldoen aan de EU-norm
- **Thema's:** Circulariteit
- **Technieken:** Circulariteit is een ketenverantwoordelijkheid. In 2050 dient de EU-economie volledig circulair te zijn, dat wil zeggen dat alleen hernieuwbare grondstoffen mogen worden gebruikt en afvalstromen niet meer bestaan. De kottervisserij put al uit een hernieuwbare grondstof uit zee. Dat is een goede start. Vervolgens moet ook de rest van de bedrijfsvoering circulair zijn, denk aan schepen, netten, verpakking, maar ook het verwaarden van reststoffen o.a. door de farmacie en cosmetica. In 2040 zal een flinke stap (60%) gezet moeten zijn naar 100% circulair in 2050 (Europese Green Deal).
- **Gedreven door:** vissers, toeleveranciers, kottierorganisaties, handel- en verwerking, logistiek en experts
- **Stakeholders:** o.a. overheden (Rijk, gemeenten), ngo's
- **Acties:** initiëren van ketenprojecten o.a. netwerk, scheepsbouw en – onderhoud, afvalbeheer
- **Termijn:** starten 1-5 jaar (Programma 1), vervolg 5-10 jaar (Programma 2) en daarna 10-15 jaar (Programma 3)
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kottierorganisaties, subsidie vanuit het Europese Green Deal fonds
- **Risico's:** beperkte capaciteit kottierorganisaties

STRATEGIE

kansen
benutten

hoe gaan we
dat doen?

9. REVIEW BELEID EN REGELS

- **Doel:** werkbaar beleid en regels met groot draagvlak van vissers
- **Thema's:** Regels
- **Technieken:** Beleid en regels aanpassen door een fundamentele discussie met stakeholders te voeren over de doelmatigheid van de wetten en regels voor de kottervisserij. Vervolgens onderzoeken van haalbare alternatieven en draagvlak creëren in andere lidstaten om tenslotte de EU te bewegen om tot verandering te komen (GVB)
- **Gedreven door:** kottierorganisaties
- **Stakeholders:** o.a. overheden (Rijk), visserijorganisaties in andere lidstaten, wetenschappers, ngo's
- **Acties:** een inventarisatie maken van de meest knellende regels van relevante beleidsterreinen. Vervolgens wensen in kaart brengen voor verandering en deze bespreken met stakeholders. Tenslotte haalbare alternatieven onderzoeken (projecten).
- **Termijn:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kottierorganisaties
- **Risico's:** afbreukrisico is groot vanwege de vele hindernissen die genomen moeten worden in Nederland en binnen de EU

STRATEGIE - PLANNING

47

	KANSEN	PROGRAMMA 1 2025-2030	PROGRAMMA 2 2031-2035	PROGRAMMA 3 2036-2040
1	Lage impact vistechnieken	X	X	
2	Lage impact schepen	X	X	
3	Marktgericht coöperatief vissen	X		
4	Ruimte voor de visserij	X	X	
5	Perspectief voor de bemanning	X	X	
6	Voedselzekerheid	X		
7	Realtime visserijdata en beheer	X		
8	Circulariteit in de waardeketen	X	X	X
9	Review beleid en regels	X		

VISIE KOTTERVISSERIJ

IN 2040 ZIJN WE EEN ECONOMISCH GEZONDE EN DUURZAME VISSERIJSECTOR MET OOG VOOR KLIMAAT, MILIEU EN MENSEN

2036-2040

2031-2035

2025-2030

WAAR LIGGEN ONZE KANSEN?

WAT GAAN WE DOEN?

LAGE IMPACT VISTECHNIEKEN

- Minimale (ongewenste) bijvangst
- Lage bodemimpact
- Energiezuinig; hoog rendement, lage emissie

LAGE IMPACT SCHEPEN

- Kleinere schepen, minder vermogen
- Energiezuinig; hoog rendement, lage emissie
- Nieuwe diensten

MARKTGERICHT COÖPERATIEF VISSEN

- Efficiënter vissen
- Creëren stabiele afzet
- Werken aan hoge waardering duurzame 'vis'

RUIMTE VOOR DE VISSERIJ

- Behouden visgronden
- Uitbreiden gebruiksruijme
- Optimale benutting vangstrechten

PERSPECTIEF VOOR DE BEMANNING

- Verbeteren sociaal pakket bemanningen
- Bijdragen aan onderwijs-vernieuwing
- Creëren loopbaan perspectief (Ontwikkelpaden)

VOEDSEL-ZEKERHEID

- Versterken belang voedsel uit zee
- Promoten voedsel van dichtbij
- Ketenaanpak 'Dutch Seafood Industry'

REALTIME VISSERIJDATA EN BEHEER

- Data in eigen beheer
- Input voor betere vangstadvieszen
- Tussentijds bijsturen mogelijk

CIRCULARITEIT IN DE WAARDEKETEN

- Initiëren circulaire ketenprojecten
- Gebruiken hernieuwbare materialen
- Verwaarden van reststromen

REVIEW VAN BELEID EN REGELS

- Fundamentele discussie doelmatigheid
- Bedenken haalbare alternatieven
- Werken aan draagvlak

SAMEN OP DE GOEDE KOERS

- De Nederlandse Vissersbond
- VisNed
- NetViswerk
- Noordelijke Visserij Alliantie

BEDREIGINGEN

toelichting

- ▶ **(1) EU-verbod bodemvisserij**
- ▶ **(2) EU-beleid om fossiele brandstoffen uit te faseren**
- ▶ **(3) Beleid en regels belemmeren duurzame**
- ▶ **(4) Verlies visgebieden**

STRATEGIE

bedreigingen aanpakken

1. EU-VERBOD BODEMVISSERIJ

- **Actualiteit:** potentieel
- **Tijd:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Impact:** groot
- **Kans:** niet heel waarschijnlijk
- **Aanpak:** lobby richting beleidsmakers en politiek
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kotterorganisaties

2. EU-BELEID OM FOSSIELE BRANDSTOFFEN UIT TE FASEREN

- **Actualiteit:** potentieel
- **Tijd:** 10-20 jaar (Programma 2 en 3)
- **Impact:** kan groot zijn als er geen haalbare en betaalbare alternatieven zijn
- **Kans:** heel waarschijnlijk (EU-Green Deal)
- **Aanpak:** lobby richting beleidsmakers en politiek voor financiële en andere steun voor innovatie en transitie
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kotterorganisaties

STRATEGIE

bedreigingen aanpakken

3. BELEID EN REGELS BELEMMEREN DUURZAME ONTWIKKELING

- **Actualiteit:** actueel
- **Tijd:** 1-5 jaar (Programma 1)
- **Impact:** beperkt
- **Kans:** heel waarschijnlijk
- **Aanpak:** fundamentele discussie over doelmatigheid
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kottierorganisaties

4. VERLIES VISGEBIEDEN

- **Actualiteit:** actueel
- **TIJD:** 1-5 jaar (Programma 1) en 5-10 jaar (Programma 2)
- **Impact:** groot
- **Kans:** heel waarschijnlijk
- **Aanpak:** samenwerken binnen het NZO obv gelijkwaardigheid
- **Middelen:** eigen tijd en expertise kottierorganisaties

STRATEGIE - PLANNING

52

	BEDREIGINGEN	PROGRAMMA 1 2025-2030	PROGRAMMA 2 2031-2035	PROGRAMMA 3 2036-2040
1	EU verbod bodemvisserij	X		
2	EU beleid om fossiele brandstoffen uit te faseren		X	X
3	Beleid en regels belemmeren duurzame ontwikkeling	X		
4	Verlies visgebieden	X		

PROGRAMMEREN TRANSITIE

theorie

Wat is transitie?

▶ Transitie gaat verder dan het **verbeteren** van kennis en vaardigheden, het **veranderen** van processen en technieken. Het impliceert dat er **structureel** iets gaat veranderen aan het systeem en de spelregels die daarvoor gelden.

▶ Het structurele zit vooral in het **verlagen** van een **negatieve impact** op klimaat, milieu en mensen (arbeidsomstandigheden), en tegelijk in het verbeteren van de **economische** activiteit en het **zakelijk gedrag** zelf.

▶ Transitie vindt alleen plaats als de **urgentie** voldoende hoog is. Denk aan de hoogte van de gasolieprijs;

hoog = urgent => actie: verminderen van gasolie gebruik en zoeken naar alternatieven.

Laag = niet urgent => actie: geen beweging.

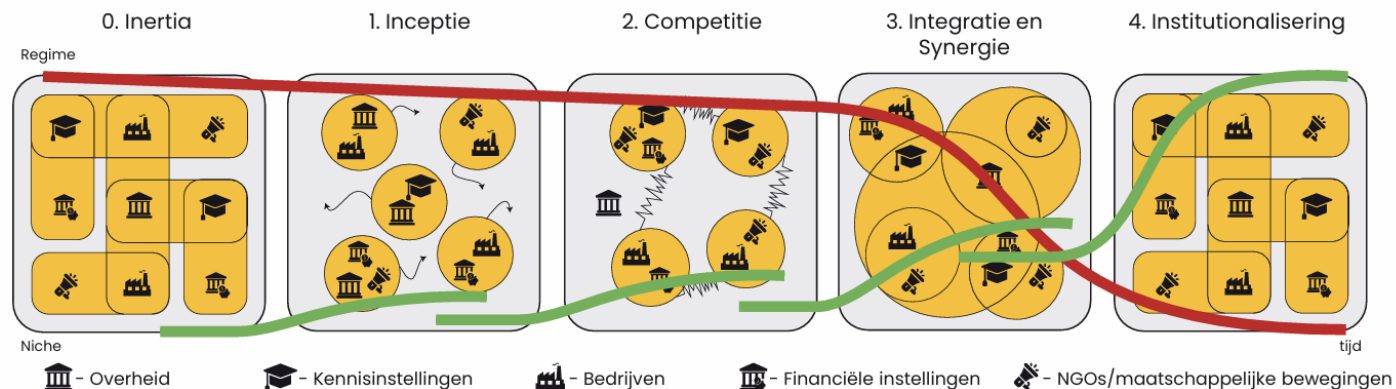
▶ Transitie kan alleen plaatsvinden als er **alternatieven** zijn voor de huidige situatie en als de **regels ondersteunend** zijn. Ontbreken die dan zullen die eerst gecreëerd moeten worden.

▶ Transitie betekent het uitwerken van **duurzame oplossingen** en het afbouwen van het huidige niet-duurzame systeem.

▶ Het **Transmissie** model is een handig instrument om transities te initiëren en begeleiden. Het wordt in steeds meer sectoren met succes toegepast, zoals de Agrifood. In de vijf fasen van ontwikkeling spelen vijf sleutelprocessen en vijf partijen een belangrijke rol: 5x5x5.

PROGRAMMEREN TRANSITIE

theorie Transmissie

Probleem urgentie en oplossingsrichting (Missie)

Kennisontwikkeling en kennisverspreiding

Marktvorming en ondernemerschap

Middelen (budget, HR, materiaal, infrastructuur ...)

Sector organisatie en coördinatie

Figuur 2: Het TransMissie model bestaat uit het opbouwen van de duurzame deeloplossingen, het afbouwen van het onduurzame systeem, en het in elke fase moeten voldoen aan de vijf sleutelprocessen.

PROGRAMMEREN TRANSITIE

aanpak

Een complexe situatie vraagt om een programmatische aanpak van de transitie van de kottervisserij in drie stappen van ieder 5 jaar, als volgt:

► PROGRAMMA 1 (2025-2030)

Doel

Verkennen van kansrijke oplossingen, starten van projecten en het realiseren van doelstellingen van de thema's in rood (ongunstig)

Actie

- a. Initiëren, ontwerpen, organiseren en starten van het programma in lijn met de Visie 2040 (Q1 – 2025)
- b. Uitvoeren van het programma o.a. met projecten en andere activiteiten(Q2-2025 – Q3-2030)
- c. Evalueren en afsluiten het programma (Q4-2030)
- d. Voorbereiden Programma 2 (Q1-2031), eventueel aanpassen van de Visie 2040

Resultaat

Eerste deel (1/3) van het verduurzamen in lijn met de Visie 2040 is gerealiseerd. Bv 55% reductie netto-emissie ten opzichte van 1990 (EU-beleid).

Programma 2 (2031 – 2035)

Doel

Intensiveren van de activiteiten en realiseren van doelstellingen van de thema's in rood (ongustig) en geel (aandachtspunt)

Actie

- a. Initiëren, ontwerpen, organiseren en starten van het programma in lijn met de Visie 2040 (Q1-2031)
- b. Uitvoeren van het programma (Q2-2031 – Q3-2035)
- c. Evalueren en afsluiten het programma (Q4-2035)
- d. Voorbereiden Programma 3 (Q1-2036), eventueel aanpassen van de Visie 2040

Resultaat

Tweede deel (2/3) van de gewenste verduurzaming in lijn met de Visie 2040 is gerealiseerd.

Programma 3 (2036 – 2040)

60

Doel

Intensiveren van de activiteiten en realiseren van doelstellingen van de thema's in geel (aandachtspunt) en groen (gunstig)

Actie

- a. Initiëren, ontwerpen, organiseren en starten van het programma in lijn met de Visie 2040 (Q1-2036)
- b. Uitvoeren van het programma (Q3-2036 – Q3-2040)
- c. Evalueren en afsluiten het programma (Q4-2040)

Resultaat

De gewenste verduurzaming in lijn met de Visie 2040 is gerealiseerd.

Resumé

- Wij als kottervisserij hebben een zonnige toekomst
- In 2040 zijn we economisch gezond en duurzaam
- We steken onze handen uit de mouwen om dat te bereiken
- Samen met alle belanghebbenden; iedereen is nodig om kansen te benutten en bedreigingen te counteren
- Dat doen we op een gecoördineerde wijze door onze acties te programmeren
- Wij zijn een onmisbare schakel in de voedselvoorziening van miljoenen Europeanen

DOET U MEE?